

3. Мандич О.В. Складові механізми забезпечення економічного зростання сільського господарства / О.В. Мандич, І.В. Науменко, О.А. Науменко // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків : ХНТУСГ, 2016. – Вип. 177. – С. 99-109.

4. Маркетинг інновацій та інновації в маркетингу: [монографія] / За ред. д.е.н. проф. С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – 615 с.

5. Менеджмент та маркетинг інновацій: [монографія] / За ред. д.е.н. проф. С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – 616 с.

ЗОВНІШНІЙ РИНОК ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

***МІНЕНКО С.І., НИКОНЕНКО А.В., СТУДЕНТКИ МАГІСТРАТУРИ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Розширення і поглиблення міжнародних господарських зв'язків, посилення інтеграційних процесів стало результатом розвитку світової економіки кінця ХХ – початку ХХІ століття. Свідченням цього є спроби світового співтовариства впорядкувати правила і процедури міжнародної торгівлі через створення Всесвітньої торговельної організації.

Сьогодні темпи розширення міжнародної торгівлі послугами випереджають темпи розвитку міжнародної торгівлі товарами. Послуги перетворилися в самостійний об'єкт міжнародної торгівлі, що наразі багато країн світу обрали курс на експорт послуг, віддаючи їм роль основного постачальника в дохідну частину державного бюджету.

Міжнародна торгівля транспортними послугами є невід'ємною та найважливішою частиною міжнародної торгівлі послугами. Сама зовнішня торгівля нерозривно пов'язана з діяльністю міжнародного транспорту. При цьому випереджальні темпи становлення і розвитку міжнародних транспортних систем часто стимулюють розвиток окремих регіонів і країн в цілому. Експорт транспортних послуг – це

* Науковий керівник: Смігунова О.В., доцент

надання міжнародних транспортних послуг національним перевізником при перетинанні вантажем державного кордону країни або під час перевезення вантажів іноземних вантажовласників [1].

У багатьох країнах світу експорт транспортних послуг вважається одним з найважливіших експортних галузей національної економіки. Ліберія, Панама, Мальта, Кіпр, Гібралтар, Багамські острови та ін. наповнюють бюджет за рахунок продажу переважних прав, пов'язаних з реєстрацією морських суден під своїми прапорами. Країни Балтії, Центральної та Східної Європи, серед яких слід виділити Польщу, Словаччину, Угорщину, Литву, формують від 20% до 35% свого ВВП за рахунок доходів ного залізничного транзиту. Деякі країни США, такі, як Білорусь, Україна та Казахстан, солідну частину доходів отримують від міжнародної перевізної діяльності на залізничному транспорті. На формування позитивного сальдо найбільше вплинули окремі види послуг: транспортні (позитивне сальдо 4,7 млрд. дол. у 2014 р. найбільші обсяги припадали на транспортні послуги, які займали 53,3% від загального обсягу експорту (за рахунок наданих послуг трубопровідного транспорту, повітряного, залізничного та морського) [3].

В таблиці представлено обсяг з торгівлі транспортними послугами в 2002-2014 рр. та 2015 р. (за 9 місяців).

Таблиця 1

Обсяг торгівлі транспортними послугами

Вид послуги	Ріки					Відхилення, (+,-) 2015 р. до:		
	2002	2005	2010	2014	2015	2002 р.	2005 р.	2010 р
Транспортні послуги	3385,6	4480,3	7848,0	6011,9	3879,1	2626,3	1531,6	-1836,1
З них: послуги морського транспорту	480,4	779,8	1234,3	8315,3	5399,4	7834,9	7535,5	+ 7081
Послуги повітряного транспорту	265,8	561,9	1181,9	1068,4	6306,7	802,6	506,5	-113,5
Послуги залізничного транспорту	451,9	799,8	14871,2	1045,9	5803,8	594	246,1	- 9067,4

Таким чином, обсяг транспортних послуг у 2014 році склав 6011,9 млн. дол. США, що на 2626.3 млн. дол.. США більше ніж у 2002 році. У 2014 році найбільшу вартість мають послуги морського транспорту вони складають 8315,3 млн. дол.. США. Обсяг

транспортних послуг у 2014 році у порівнянні з 2005 роком зросли на 1531,6 млн. дол. США. Обсяг транспортних послуг в порівнянні з 2010 роком зменшилися на 1836,1 млн. дол. США (2010р. 7848,0 млн. дол. США.) За 9 місяців 2015 року обсяг транспортних послуг складав 3879,1 млн. дол. США. Найбільшу вартість мають послуги повітряного транспорту, і складають 6306,7 млн. дол. США.

Необхідно відзначити, що в сучасних умовах на розвиток транспортної галузі великий вплив має глобалізація світової економіки. Під її впливом визначаються нові тенденції розвитку міжнародних перевезень вантажів, серед яких виділяють: посилення ролі експедиторської та логістичної діяльності в транспортному процесі; формування мультимодальних логістичних центрів, розвиток контейнерних та контрейлерних систем транспортування. До того ж необхідна реструктуризація транспортного комплексу України, його поетапна інтеграція в загальноєвропейській та світової транспортної системи шляхом розвитку міжнародних транспортних коридорів, яка крім отримання додаткових прямих доходів, стимулюватиме надходження іноземного капіталу, вдосконалення транспортних технологій, загальне поліпшення національної транспортної інфраструктури.

Нестабільність вітчизняного бізнес-середовища суб'єктів економічних відносин є атрибутом сучасної національної економіки. Це не дає змоги розвиватися малому та середньому підприємництву, яке складає основу економічної стабільності розвинених країн.

Транзитні проекти дадуть стимул економічному розвитку регіонів, в тому числі створенню нових робочих місць. Широке використання транзитного потенціалу Україна - це один із центральних питань державної транспортної політики і важливий фактор вибору позиції України у світовій економічній системі.

Незважаючи на значимість експорту транспортних послуг у зовнішньоторговельному балансі країни, позиції України на міжнародних ринках транспортних послуг багато в чому втрачені. Експорту транспортних послуг не приділяється гідної уваги з боку зовнішньоекономічного відомства. Транспортні послуги зовнішньоторговельного характеру відійшли у ведення транспортних міністерств, і перестали бути складовою частиною зовнішньоекономічної стратегії держави.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку є дослідження ринку транспортних послуг України та розробка рекомендацій, використання яких на практиці дозволить підвищити

ефективність, гнучкість та адаптивність позиції держави в системі міжнародної та зовнішньої торгівлі.

Література.

1. Маловичко А. Експорт транспортних послуг у міжнародній і зовнішній торгівлі [Електронний ресурс] / А. Маловичко. – Д.: Економічний аналіз, 2011 – Випуск 8. – Частина 1. – Режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_8/p1/malovichko.pdf.

2. Державна служба статистики України; Динаміка структури експорту-імпорту послуг Структура зовнішньої торгівлі послугами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Дикань В.Л. Актуальність удючення системи комбiнiрoваннх перевoзoк в мeждyнaрoднoй тpанспoртнoй сeтi / В.Л. Дикань // Вiсник eкoнoмiкi тpанспoртy тa пpомислoвoстi. – 2009.

4. Краснорущий О.О. Проблеми та перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / О.О. Краснорущий, Н.М. Колпаченко, О.В. Смігунова // Вiсник Харкiвськoгo нaцioнaльнoгo тeхнiчнoгo унiвeрситeтy сiльськoгo гoспoдaрствa: Екoнoмiчнi нaукi. – Вип. 172. – Харкiв: ХНТУСГ. – 2016. – С. 54-62.

МАРКЕТИНГ І ЛОГІСТИКА В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

ПОВАЛЯЄВА Д.В., СТУДЕНТКА*

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Роль маркетингу і логістики в системі соціально-економічного розвитку підприємств є дуже значною. Сьогодні у складних економічних умовах, що склались, велика кількість українських підприємств зіткнулись із проблемою виживання. Кожне підприємство намагається розширити клієнтську базу та знайти вихід із складної економічної ситуації. Для того, щоб вирішити поставлені проблеми, необхідно створити ефективну організаційну структуру управління, яка б весь час реагувала на постійні зміни ринку.

* Науковий керівник: *Онесіна В.М., д.е.н., професор*